

Human IT

Tidskrift för studier av IT
ur ett humanvetenskapligt perspektiv

Var ligger Literien? Kartläggning av ett projekt i vardande

av [Peter Linde](#)

Try to envisage the field of Electronic Publishing as a old fashioned merry-go-round. It's moving fast; big players come and go; it makes you dizzy just to look at it from a distance. Do you remember when you as a kid stood by that same merry-go-round in the playground hesitating to jump aboard because the big kids had put the thing into such a crazy spin? Well, this piece below gives you all the reasons why you should have made the jump then and why you should make it now. The big kids are still making the rules, forever changing them. Here is a story about a big, confused kid who got pushed aboard and all the strange and beautiful things that happened...

Innehåll

[Introduktion](#)

[1. Go West, Young Man!](#)

[2. Användarnätverk](#)

[3. Mål 2 och BETEXT](#)

[4. Projekt i projektet](#)

[5. Trestegsraketen](#)

[6. Brev från Madrid](#)

[Om författaren](#)

Introduktion

Att syssla med elektronisk publicering inger mig ibland en känsla av att befinna sig i ett land som bara existerar för stunden och sedan ständigt förvandlas till nya topografiska definitioner. Denna lätt ångestskapande, men jag erkänner, också nervkittlande känsla, har för min del blivit allt mer påtaglig under det senaste året. Inom området existerar en i det närmaste total förvirring vad det gäller lagringsformat, standarder, copyright, mjukvara, hårdvara, operativsystem etc för att inte tala om märkliga termer och akronymer som vimlar omkring. Ett antal kartor över territoriet existerar men oberoende av vilken man väljer stämmer de aldrig i praktiken. Det är missförståndens förlovade land.

Min fru, som arbetar med undervisning i invandrarsvenska, berättade nyligen en historia som jag tycker på pricken fångar den här känslan. Hon hade haft en introduktionskurs för nyanlända studenter och avslutningsvis bett dem fylla i ett frågeformulär för att skatta deras kunskapsnivå. En av frågorna löd: "Talar du något annat språk än ditt hemspråk? I så fall vilket/vilka?"

Vid genomgången av formulären senare på eftermiddagen noterade hon att en av studenterna hade svarat: "engelska och literiska". Literiska – vad är det för språk? Var ligger Literien? Ligurien finns ju och Litauen. Kanske nånstans i närheten där...? Kollegor rådfrågades och huvuden bryddes över atlas och geografiska uppslagsverk. Inget Literien. Frågan fick anstå till nästa dag...då den polska studenten ifråga upplyste sin förvånade lärare att Literien helt enkelt borde ha tolkats som "engelska och literiska"!

Jag återger den här historien för den fick mig direkt att associera till den förbistrade begreppsapparat jag försöker hantera i kantlinjen av det virtuella och det verkliga inom elektronisk publicering. Ständiga klumpar i halsen påminner en om att man borde veta bättre om nya varianter av programmeringsspråk/filformat/protokoll etc.

Denna osäkerhet är allmän och jag tror inte det finns något sätt att övervinna den förutom att ge sig huvudstupa in i det praktiska arbetet att rita egna kartor över gungflyet eller åtminstone försöka tillföra vettig information till de goda kartor som ändå finns. Det arbetet kräver inte bara mod/dumdristighet utan också en viss orientering om den omgivande terrängen samt en stark övertygelse om att vi måste arbeta med standarder och lösningar som kan återanvändas genom åren. I den övertygelsen hoppas jag att följande redogörelse av ett EP-projekts tillblivelse och vedermödor kan upplysa och upplyfta den som står i begrepp att själv starta ett dylikt projekt eller som på något sätt står på randen till att ta steget in i den snåriga men spännande virtuella publiceringsvärlden.

([Åter](#) till början av artikeln)

1. Go West, Young Man!

Förra året gjorde jag, tillsammans med två kollegor, ett besök till den elektroniska publiceringens Mecka, dvs Electronic Text Centre vid University of Virginia, USA, för att söka inspiration och ideér för framtida projekt samt knyta kontakter inför den internationella konferensen "the Third ICC/IFIP Conference on Electronic Publishing", som vi åtagit oss att arrangera i maj 1999¹.

Från Washington D.C. tog vi Greyhound-bussen söderut till Charlottesville. Tre timmars färd genom ett förhållandevis pastoralt landskap, i synnerhet när vi närmade oss Charlottesville och University of Virginia. Universitetet är ett av USA:s äldsta, grundat 1819 av Thomas Jefferson, USA:s tredje president. Det ligger strax i utkanten av stadens centrum, lummigt inbäddat i ett nästan engelskt parklandskap. Det är en rätt häftig kontrast mot Charlottesville i övrigt som, likt så många andra mindre amerikanska städer, utlokaliserat sin centrumhandel till utkanterna av stadskärnan i brutala betongkomplex. På en kulle, strax utanför staden, med utblick över den eländiga stadsplaneringen, tronar Jeffersons hem, Monticello. Platsen är berömd för sin arkitektur och trädgård. Jefferson var ju samtidigt både politiker, vetenskapsman och arkitekt och han ritade och anlade både hus och trädgård själv. Monticello är numer museum där också en del intressanta uppfinningar, som särskilt borde falla bibliotekarier på läppen, finns till beskådande - snurrande bordsbokställ, självöppnande svängdörrar, kopieringsmaskin för bläckpennor och andra fiffiga nyttigheter.

Utanför AldermanLibrary, hemvist för humaniora och samhällsvetenskap, tar David Seaman emot; en spenslig, vänlig och mycket trevlig engelsman från Oxford, som fastnat i Virginia, i det projekt han startade 1991. Han titulerar sig nu "founding director of the Electronic Text Centre at University of Virginia"².

Universitetet har ca. 20.000 studenter och 14 bibliotek inrymda i olika fakultetsbyggnader. Bibliotekens gemensamma bestånd är ca. 4 miljoner volymer och ca 46.000 tidningar och tidskrifter.

Vad som slog oss mest under vårt två dagars besök var den oerhört höga servicegrad man höll gentemot studenter och personal. De fick ingående hjälp av bibliotekspersonal med allt från bokbeställning, GIS, inscanning av bilder, redigering av ljudfiler mm. Som en del av biblioteksorganisationen finns fyra stycken "Electronic Centers"³:

- Digital Media Center - där man kan få hjälp med bild, ljud och videohantering
- Electronic Text Center - som är David Seamans egen avdelning. Här sysslar man i huvudsak med digitalisering av texter genom SGML-uppmärkning samt ger undervisning och hjälp till studenter och lärare som vill digitalisera text
- Geospatial and Statistical Data Center - där man ger hjälp och samordnade resurser för GIS och statistisk analys
- Special Collections Digital Center - där man digitaliserade sällsynta böcker och manuskript ur universitetsarkiven. Här skapar man också olika utställningar. Under vårt besök fick vi tillfälle att bese "The psychedelic 60s-Literary traditions and social change". Katalogen till denna utställning var en riktig munsbit för mig som hittade ny och intressant information om mina gamla hjältar – Kerouac, Burroughs, Kesey mff⁴.

Utöver dessa centers besökte vi "Institute for Advanced Technology in the Humanities". Institutet bildades 1993 för att ge fakulteterna möjlighet att förverkliga större projekt via internet. Vi träffade projektledaren Daniel Pitti som särskilt framhöll projekt som: The Blake Archive – ett hypermedia arkiv runt William Blakes skrifter

och bilder; The Pompeii Forum Project - En digital återskapelse av Forum i Pompeji⁵.

Till institutet kan alltså personal vid fakulteterna ansöka om att få göra forskningsprojekt under ca. ett halvårstid. En handfull antas varje år och forskarna får då fullt stöd av experter inom SGML, VRML, Unicode, Java mm. Resultaten är verkligen imponerande och framförallt inspirerande. Detta var sannerligen något som satte fart på synapsaktiviteten. Här fanns en karta att utgå från och en idé att ta med hem och begrundas föddes...

([Åter](#) till början av artikeln)

2. Användarnätverk

The Electronic Text Centre at University of Virginia har två viktiga målsättningar:

1. Att bygga och underhålla en internetillgänglig samling av SGML-texter och bilder.
2. Att bygga och underhålla ett användarnätverk som kan skapa materialet och använda det.

Det var påfallande hur väl de lyckats med sin andra målsättning och att den egentligen helt och hållet är förutsättningen för den första.

Här fick vi oss en tankeställare! För vad som är så intressant med initiativet på biblioteken i University of Virginia är ju att de lyckats involvera fakulteterna, deras personal och studenter i skapandet av elektroniska texter; lyckats med konststycket att göra biblioteket till ledningscentral för hela universitetets ansträngningar att publicera olika media på webben.

David Seaman betonade vikten av att bygga upp ett lokalt användarnätverk som håller verksamheter levande även efter det att syrgasslangen med projektpengar avlägsnats. Detta i kombination med ideén om den pedagogiska nyttan för och samarbetet med universitetsfakulteterna vad gäller elektronisk publicering kunde mycket väl appliceras på de förutsättningar som förelåg i Karlskrona: Staden har en mängd unika specialbibliotek/museer som inte har resurser att exponera sina samlingar digitalt; Högskolan i Karlskrona/Ronneby försöker marknadsföra en IT profil och på engelska institutionen arbetar lektor Michael Davis vars specialintresse är att använda IT i utbildningen.

Det tog inte lång tid att få Michael med på noterna. Under hösten 1998 började vi skissa på ett eget projekt baserat på de två målsättningarna från Electronic Text Centre i Virginia. Projektet fick arbetsnamnet SETEXT – Scholarly Electronic TEXTcenter. Ett av de första stegen blev att ta kontakt med ett urval specialbibliotek, arkiv och museer i Karlskrona för att undersöka förutsättningarna för ett användarnätverk och för att pejla intresset för våra idéer. Vi samlade bland annat representanter för:

- Läsesällskapets bibliotek – Sveriges äldsta bevarade boksamling av sitt slag. Läsesällskapet var verksamt 1794-1863. Samlingen innehåller ca. 9000 volymer.

- Marinmusei bibliotek – med unika samlingar inom området sjökrigsväsen.
- Örlogsmannasällskapets bibliotek – grundat 1771 med marinhistorisk material och mycket kartor.
- Blekinge museums bibliotek – med framförallt en stor fotosamling.
- Stadsbiblioteket
- Sjöstridsskolans bibliotek
- Stadsarkivet
- Boverkets bibliotek
- Chapmanskolans gymnasiebibliotek

I våra samtal försökte vi betona att vi ville bygga upp en "verkstad" för tillverkning av digitala representationer av verk ur deras samlingar och att slutmålet för projektet var att de själva genom stöd från "verkstaden", i form av kurser om regler och standarder för uppmärkning och digitalisering av olika typer av objekt samt tillgång till hård- och mjukvara, skulle kunna konvertera och producera digitala versioner av texter från sina egna samlingar som sedan publicerades på www under ett skal – SETEXT.

Denna idé mottogs mycket positivt eftersom samtliga bibliotek och arkiv saknat både kompetens och ekonomiska medel för att tillgängliggöra objekt från sina samlingar i digital form. I SETEXT såg man en möjlighet att påbörja detta arbete samt att marknadsföra sina dolda resurser.

Med ett "letter of intent" från samtliga chefer för ovan nämnda bibliotek och arkiv började vi på allvar fila på ansökningar till ett otal stiftelser och fonder, bl a Nordinfo, BIBSAM, Sparbankens Jubileumsfond, Kulturrådet, Stiftelsen Framtidens Kultur och några till. Men innan ansökningarna skickades iväg samlade vi samtliga lärare på institutionen för humaniora för att informera dem om projektet och för att pejla deras inställning till att utnyttja och producera digitala texter och projekt i undervisningen. Vi förelade naturligtvis projekten från "Institute for Advanced Technology in the Humanities" i Virginia och påpekade att allt talade för att det är på detta sätt som examens-, licentiat- och avhandlingsarbeten kommer att presenteras i framtiden och att studenter mycket väl kan arbeta i fortlöpande projekt inom ett specifikt ämne.

Det blev tvärnit!

Av halvdussinnet lärare och forskare inom historia, svenska, litteraturvetenskap och engelska var majoriteten uttalat skeptiska. Invändningarna var flera: Brist på tid och kompetens, elevernas uppsatser var inte av den kalibern att de kunde offentliggöras på ett dylikt sätt(!), Det klassiska tryckta ordet står sig väl och meritvärdet av elektroniska texter/projekt är tveksamt.

Nedslående besked men det hindrade oss inte från att ändå sätta ihop en ansökan och förhoppningsfullt skicka iväg den till de ovan nämnda fonderna.

([Åter](#) till början av artikeln)

3. Mål 2 och BETEXT

Under tiden, de första månaderna av 1999, medan den ursprungliga ansökan för SETEXT värderades, blev vi uppmanade att skicka in en ansökan till Mål 2 Blekinge

om nationell finansiering/medfinansiering från EG:s strukturfonder. Riktlinjen för detta var den regionala nyttan men eftersom Blekinge län förutom Karlskrona omfattas av Mål 2 fick vi arbeta om bitar av projektet och det döptes om till BETEXT (Blekinge Elektroniska TEXT center). Efter mycket tröttsamt pappersarbete visade det sig dock till slut att utsikterna att få del av något från strukturfonden var minimala. Denna parentes i projektet har dock en poäng. Under arbetet med ansökan till Mål 2 fick vi tipset att lägga ut en kort version av projektet på engelska på olika "projektanslagstavor", dit projektledare runt om i Europa surfade för att koppla ihop sig med eventuella partners⁶. Detta gjordes i en hast och vi tänkte inte speciellt mycket på det utan koncentrerade oss på att finslipa SETEXT som nu blivit BETEXT, och vars funktioner i huvudsak är två:

- Att digitalisera nationellt, nordiskt och internationellt intressant arkivmaterial från bibliotek och samlingar i regionen för att presentera detta material via World Wide Web.
- Att utveckla kompetens för att utnyttja det digitaliserade materialet i utbildning, näringslivs- och turismutveckling.

Målen är:

1. Att skapa ett instrument för deltagande museer och specialbibliotek samt andra parter i centrumbildningen för att stödja marknadsföringen av regionens unika kulturella arv nationellt och internationellt. Ett sätt att marknadsföra Blekinge och dess kulturella institutioner mot turister, blekingar, elever, osv.
2. Att utveckla spetskompetens inom området elektronisk publicering. Att digitalt bevara och tillgängliggöra sällsynta och kulturell värdefulla dokument.
3. Att utveckla pedagogisk spetskompetens för att använda och skapa digitala dokument inom undervisningen, Att stödja användandet av unikt regionalt arkivmaterial i gymnasie- och högskoleundervisningen. Att stödja utvecklingen av metoder för distans- och datorstödd inläring

Liksom i Virginia vill vi försöka involvera både personal och studenter, i skapandet av elektroniska texter av akademisk kvalitet och bli en centralpunkt på högskolan när det gäller att publicera texter på WWW. Vi vill dock lägga tyngdpunkten ännu kraftigare på relationen mellan Informations och Kommunikations Teknologi (ICT) och inlärningsprocessen vid universitet och gymnasieskolor för att skapa ett användarsamfund som sprider kunskap och förankrar projektet långsiktigt och lokalt. Vi kan visserligen inte skapa ett centrum av Virginias format men vad vi kan skapa är en produktiv, tvärvetenskaplig och tvärinstitutionell centrumbildning som tillvaratar kompetens och unika samlingar i vår region. Tillsammans med våra samarbetspartners har vi en unik chans att skapa ett verktyg för att marknadsföra regionens unika resurser för kulturell turism. Genom BETEXT skapas en kanal och en portal som fördjupar och ger ett mervärde till det kulturella innehåll som turistmarknadsföringen bygger på.

([Åter](#) till början av artikeln)

4. Projekt i projektet

När BETEXT för några månader sedan hette SETEXT försökte vi konkretisera våra planer i ett praktiskt projekt som vi byggde runt Fredric Henric af Chapman (1721-1808), vars verksamhet i Karlskrona mellan åren 1764- 1793 satt djupa och varaktiga spår i stadens historia och kultur. Chapman var en sann renässansmänniska, matematiker, fysiker, arkitekt och konstnär. Hans texter om skeppbyggnadskonsten har fortfarande stor relevans både nationellt och internationellt. Inte minst viktigt är hans banbrytande arbete *Architectura navalis mercatoria* från 1768. Mindre känt, men minst lika viktigt är hans text *Förskök till en Teoretisk Afhandling* (1804) som vi tänkte digitalisera och göra tillgängligt via WWW. Det här är en text som lämpar sig extremt bra med tanke på det mervärde en digitalisering kan tillföra med tanke på hyperlänkar och återgivning av ett omfattande bildmaterial.

I ingångsprojektet "Arkiv Chapman" fanns möjligheter att naturligt skapa nya sammanhang och texter om tidens sociala- och lokala historia, litteratur. Här fanns marinhistoria, politisk historia, marinarkitektur, civil arkitektur. Med andra ord, Chapman var en ideal utgångspunkt med tanke på att han både skapat specifika och mycket intressanta texter samtidigt som hans verksamhet i så hög grad präglade regionens historia. Här fanns samtidigt möjligheter för högskola, museer, arkiv, bibliotek och gymnasieskolor att skapa innehåll och att sprida information om staden, tiden och personen.

Arkiv Chapman var idealiskt som en pedagogisk beskrivning av vad SETEXT syftade till.

Så det var med sorg i hjärtat vi tvingades ersätta Arkiv Chapman med Arkiv Martinson. Detta var nödvändigt eftersom man på Länsstyrelsen ansåg att Arkiv Chapman var för Karlskronacentrerat för att kunna anses uppfylla kraven i en Mål 2-ansökan. Våra protester, att Arkiv Chapman endast var ett försök att visualisera vad projektet syftade till och att innehållet egentligen inte var bundet till Karlskrona, var meningslösa. Istället föddes BETEXT och "Arkiv Martinson". Detta var i och för sig bra eftersom vi då tvingades kläcka en ny praktisk idé för att visa oss själva och andra att det fanns alternativt intressant material att fylla BETEXT med.

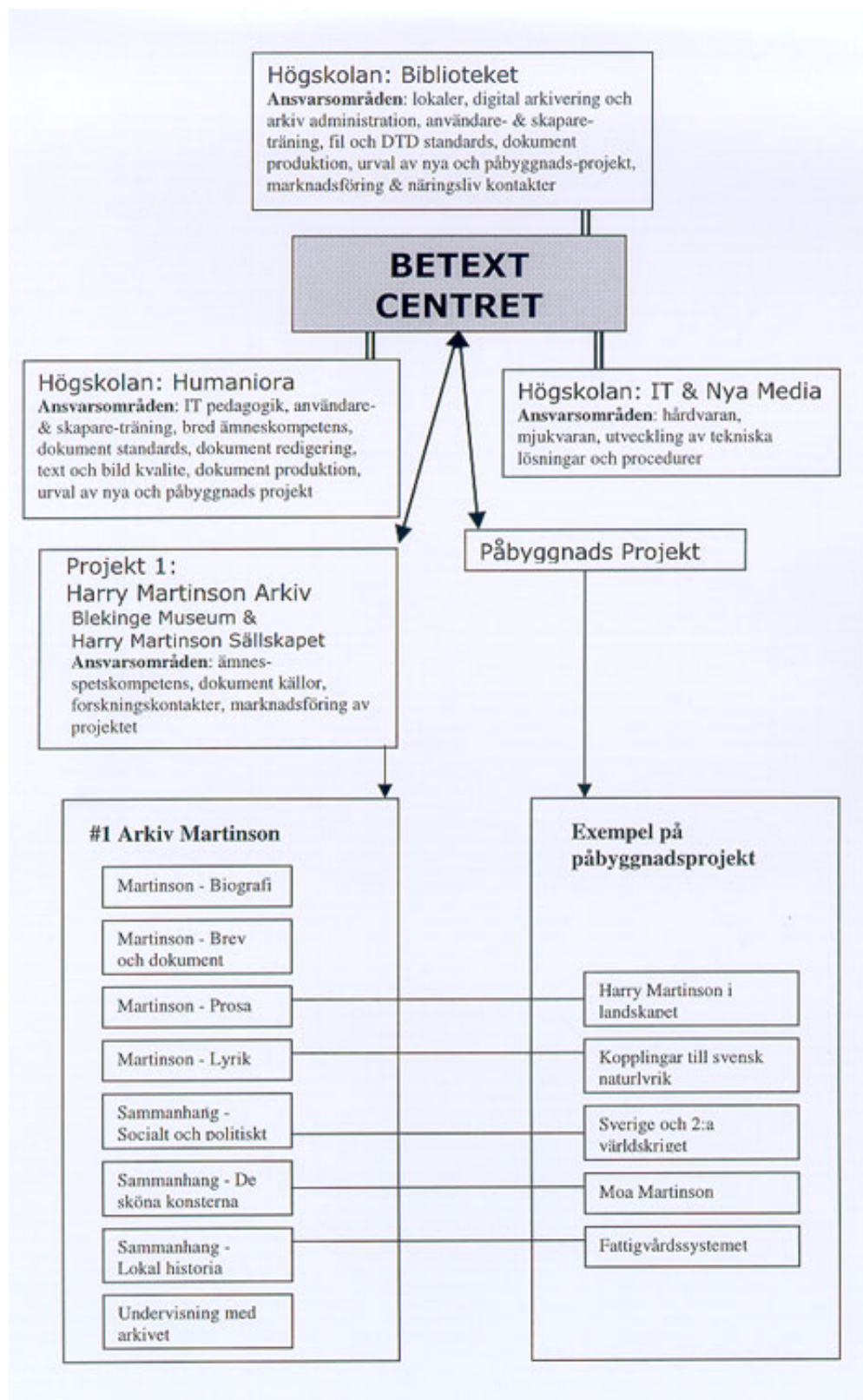
Harry Martinson (1904-1978) föddes och växte upp i Jämshög i västra Blekinge. Flera av hans texter har sin utgångspunkt i upplevelserna från uppväxten som i så hög grad präglade hans senare liv. Med sin fru, Moa Martinson (gift 1929-41) blev han en viktig del av den svenska proletärlitteraturen. Han var den första självlärd diktare som invaldes i Svenska Akademien (1949), fick nobelpriset i litteratur 1974 och är den klart största kulturpersonlighet som Blekinge producerat. I en nyligen genomförd omröstning (Röda Rummet, Sveriges Television 1998) av århundradets svenska böcker kom tre titlar av Harry Martinson bland de 20 främsta.

I projektet 'Arkiv Martinson' finns möjligheter att naturligt skapa nya sammanhang och texter om regionens sociala- och lokala historia samt utblickar mot världspolitik och det moderna samhällsbyggandet. Med andra ord Harry Martinson är en god utgångspunkt med tanke på att han både skapat specifika och

samtidigt mycket allmängiltiga texter som kan användas som underlag för både historiska, litterära, geografiska, politiska och kulturella studier. Här finns möjligheter för Högskolan (som nu ger en kurs i Harry Martinson), museer, arkiv, bibliotek och gymnasieskolor att skapa innehåll och att sprida information om landskapet, tiden och personen. Litteraturen av och om Martinson är omfattande och vad vore naturligare än att vi här i Blekinge gör ett försök att sprida kunskap om den i en form som gör det möjligt för inte bara blekingar utan för vem som helst i hela världen att ta del av den.

Så vackert ersatte vi Chapman med Martinson och SETEXT blev BETEXT utan att egentligen förändra någonting av ursprungsidén.

På följande sida visas hur man grafiskt kan beskriva en preliminär projektstruktur för Betext och ingångsprojektet "Arkiv Martinson".

([Åter](#) till början av artikeln)

5. Trestegsraket

Projektet är tänkt att lyfta i en trestegs-raket. De tre delarna består av:

1. Förstå/Experimentera

Att i samarbete med University of Virginia ta del av deras kunskaper och tekniker samt att etablera standarder, skapa kompetens och utveckla en strategi vad gäller:

- a. Att skapa exakta bilder av textsidor i arkivbara visningsformat
- b. Att beskriva texter/objekt bibliografiskt
- c. OCR-läsning av text sidor
- d. Att konvertera text till SGML- eller XML-format
 - Skapa DTD:s (Document Type Definitions), dvs strukturmallar för olika dokumenttyper
- e. Att skapa fungerande websidor från SGML- och XML-formaten, en process som innebär:
 - HTML konvertering
 - Siddesign och bildhantering
 - Att skapa ett system för sökning
- f. Översättning och transkribering
- g. Initialisera projekt "Arkiv Martinson" och i det applicera inhämtad kunskap och kompetens

2. Reflektera/Organisera BETEXT "verkstad"

Baserat på vunna insikter och kunskaper genom arbetet med projektet "Arkiv Martinson" ska vi:

- a. Formalisera standarder för digitala dokument och metadata
- b. Formalisera tekniska metoder
- c. Utveckla grundläggande IT-pedagogiska metoder
- d. Utrusta en lokal och träna personal för att kunna gå vidare till steg 3

3. Lära ut/Skapa

- a. Engagera samarbetspartners och institutionernas personal och studenter i att skapa innehåll i pågående projekt eller skapa nya projekt
- b. Engagera lärare på högskolor och gymnasier för att utveckla och prova olika IT-pedagogiska metoder
- c. Skapa en plats på webben som förutom att fungera som en pedagogisk och arkiverings resurs kan nyttjas som en central plats för marknadsföringen av regionens kultur av museer, arkiv och skolor

Vi var rätt nöjda med oss själva nu när vi lyckats formulera projektet och fått iväg tusen och en ansökningar och samtidigt höjt vår blankettifyllningskompetens med ett par hundra procent. Men säg den lycka som varar särskilt länge!? Under våren 1999 fick vi det ena tråkiga beskedet efter det andra. Nordinfo tyckte inte projektet innehöll någon nordisk nytta, BIBSAM hade så lite pengar, Sparbankens Jubileumsfond sa helt enkelt bara nej osv.

Dråpslaget kom när våra förhandlingar med Länsstyrelsen om vår Mål 2 ansökan helt och hållet bröt ihop. Det är en alltför långrandig och sorglig historia för att gå in på närmare just här och nu men kortfattat berodde det på att förutsättningarna hela tiden ändrades. I första omgången fick vi besked om att 50% av de sökta medlen skulle vara egenfinansierat. Denna siffra justerades med tiden upp till 85% vilket, tillsammans med

diverse andra omständigheter, gjorde en ansökan totalt meningslös.

I april 1999 var vi totalt knäckta. - ingen vågade satsa! Skandal och Ridå!

([Åter](#) till början av artikeln)

6. Brev från Madrid

...Trodde vi

Den 8:e juni får jag ett epost-meddelande:

Dear Mr. Linde

Thank you for your interest in COVAX. We would be very pleased in our participation in the project as user partner, SETEXT could be integrated in COVAX perfectly and complement it with the experience in electronic text encoding. Besides, for the project is of great interest to build a consortium with libraries and cultural and scientific research institutions.

In order you can evaluate your participation in the project I send to you a draft with the distribution of workpackages and manpower efforts. Please, take into account that some of the partners reflected in the draft could not be the final partners. If you confirm your participation we will include your organization as user partner with some specific responsibilities in electronic text encoding. Please treat these as commercial-in confidence, and do not pass them on to anybody else.

Looking forward from hearing you,

Carlos Wert

Som en blixtn från en klar himmel!

Slutet av våren och början av sommaren hade min energi helt och hållet inriktats på att lotsa konferensen "the Third ICCC/IFIP Conference on Electronic Publishing" i Ronneby till ett lyckligt slut. Sorgarbetet med SETEXT/BETEXT hade helt överskuggats av andra arbetsuppgifter och sjunkit ner och bort någonstans i hjärnans sladdrigare delar.

Det tog några minuter efter genomläsningen av brevet innan jag förstod innebörden. Vi bjöds alltså in att delta som partners i ett projekt inom EU:s femte ramprogram. Varför i hela världen? Jo, detta var resultatet av den korta engelska presentationen av SETEXT som publicerats på de elektroniska anslagstavlor. En fotnot i vårt långa projektarbete gav plötsligt ett stort resultat! Den 7:e september var jag tillsammans med högskolans ekonomichef i Luxemburg för att förhandla vår del i det kontrakt som fördelade arbetet mellan 9 partners från 5 EU-länder inom projektet COVAX (Contemporary Virtual Archives in XML)⁷. Det svänger!

En stor del av sommaren tillbringades alltså med att ta sig igenom valda delar av EU:s blankettjungle och förbereda vår ansökan och del i projektet. När detta skrivs har

ännu inget kontrakt undertecknats men COVAX är informellt godkänt som ett projekt inom EU:s femte ramprogram och allt tyder på att det kör igång fr o m januari 2000 för att sedan löpa under två år.

I korta drag är meningen med COVAX att analysera och skissa på de tekniska lösningar som krävs för att ge tillgång via internet till homogent kodade dokumentbeskrivningar från arkiv-, biblioteks- och museisamlingar baserade på SGML/XML-format. Projektet ska visa på att detta är genomförbart med hjälp av en prototyp som innehåller en meningsfull kollektion av olika typer av dokument för att bygga ett globalt system för sökning och återvinning. Detta grundas på ett antagande att det i bibliotek, arkiv och museum finns en enorm samling av material som skulle kunna göras tillgängligt via internet genom att konvertera redan befintliga poster eller genom att skapa nya baserade på specifika SGML/XML DTD:er.

Denna idé, vilket också projektsamordnaren Carlos Wert från stiftelsen Residencia de Estudiantes i Madrid snabbt förstått, sammanfaller i mycket med idéerna bakom SETEXT/BETEXT. Och det verkar nu som vårt regionala projekt, till stora delar kan förverkligas genom vårt deltagande i COVAX. Vi söker för tillfället pengar för de delar av BETEXT som faller utanför COVAX. I huvudsak gäller detta de ingående delarna under rubriken "Lära ut/skapa" i del 3 av projektet samt skapandet av digitala dokument i "Arkiv Martinson".

Oavsett om vi får tillräckligt med slantar för att förverkliga allt detta, vilket enligt min erfarenhet verkar mindre troligt, kan vi börja rita kartor ganska snart. Att vi får en möjlighet att göra det ihop med representanter för universitet och företag från 5 olika europeiska länder gör inte saken lättare men desto mer spännande. Samtidigt tror jag att chansen nu är större att kartbladet, när det väl föreligger någon gång i början av år 2003, visar på en farbar stig genom djungeln... Och Literien, som ni väl har förstått, ligger exakt rakt framför näsan!

([Åter](#) till början av artikeln)

Om författaren

Peter Linde är sedan 1995 bibliotekarie vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby. För närvarande lägger han sina krafter på EU-projektet COVAX (Contemporary Virtual Archives in XML); förberedelserna för den fjärde internationella ICCO/IFIP konferensen om Elektronisk Publicering i Kaliningrad, en förstudie av möjligheten att starta en distanskurs i elektronisk publicering samt att komma upp på morgnarna.

URL till hemsida: <http://www5.hk-r.se/bib/lindesajt.nsf>

([Åter](#) till början av artikeln)

Noter

1. <http://www5.hk-r.se/elpub99.nsf> ([Åter till texten](#))
2. <http://etext.lib.virginia.edu/> ([Åter till texten](#))
3. <http://www.lib.virginia.edu/ecenters.html> ([Åter till texten](#))

4. <http://www.lib.virginia.edu/exhibits/sixties/> ([Åter till texten](#))

5. <http://jefferson.village.virginia.edu/> ([Åter till texten](#))

6. <http://www.ideal-ist.net/psIST.html>
<http://www.echo.lu/digicult/en/fp5/ideas.html>
<http://www.kb.se/bibsam/eubibpro/partner/grund.htm>

Via CORDIS (<http://www.cordis.lu/>) kan man aktivt söka efter lämpliga projekt, såväl allmänt inom femte ramprogrammet som specifikt i det särskilda programmet för Informationssamhället. ([Åter till texten](#))

7. Deltagarna i COVAX är:

ENEA: Italian National Agency for New Technology, Energy and the Environment, Rom, Italien

LASER: London and South Eastern Library Region, Gun Court 70 Wapping Lane, London, Storbritannien

BMP: Biblioteca de Menéndez Pelayo, Santander, Spanien

TECHNO-Z FH Forschung & Entwicklung GmbH, Salzburg Polytechnic University, Österrike

HK-R: Högskolan i Karlskrona/ Ronneby, Sverige

UOC: Biblioteca de la Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, Spanien

AIT: Applied Information Technique Ltd, Graz, Österrike

SAGE: Software AG, Madrid, Spanien

RE: Residencia Estudiantes, Madrid, Spanien - **Koordinator** ([Åter till texten](#))

([Åter till början av artikeln](#))

© Peter Linde 1999

[Åter till Human IT 4/1999](#)